

Sygn. akt IV P 133/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2020 roku

Sąd Rejonowy w Człuchowie IV Wydział Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Marek Osowicki
Protokolant:	sekretarz sądowy Anna Górską

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2020 roku w Człuchowie

sprawy z powództwa M. O.

przeciwko Szkole Podstawowej w K.

o ustalenie prawa do korzystania ze świadczeń Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

I. Ustala, iż powódka M. O. ma prawo do korzystania ze świadczeń

przysługujących z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Szkoły

Podstawowej w K..

II. Zasadza od pozwanego Szkoły Podstawowej w K. na rzecz

powódki M. O. kwotę 120 zł tytułem kosztów procesu wraz z ustawowymi

odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt IV P 133/19

UZASADNIENIE

Powódka M. O. wniosła powództwo przeciwko pozwanej Szkole Podstawowej w K. o ustalenie istnienia prawa do korzystania ze świadczeń przysługujących z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Szkoły Podstawowej w K. i zasądzenie na od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Pełnomocnik powódki w uzasadnieniu wskazała, że powódka od 16.08.1964 r. do 20.12.1991 r. była zatrudniona w pozwanej szkole na stanowisku nauczyciela matematyki. Od 1.01.1992 do 31.08.1994 r. korzystała z urlopu bezpłatnego a następnie umowa o pracę rozwiązała się za porozumieniem stron a powódka pobierała zasiłek dla bezrobotnych. W 2000 r. powódka przeszła na emeryturę, którą pobiera do dnia dzisiejszego. Pozwana szkoła na wniosek powódki stwierdziła, iż powódka nie spełnia kryteriów do objęcia jej świadczeniami z ZFŚS.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania sądowego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi, pełnomocnik pozwanej szkoły podniosła, iż uprawnienia do objęcia świadczeniami ZFŚS mają byli pracownicy, którzy bezpośrednio przed przejściem na emeryturę lub rentę pracowali w danym zakładzie pracy. Status emeryta, byłego pracownika, lub rencisty, byłego pracownika, przysługuje bowiem u ostatniego pracodawcy, u którego osoby te były zatrudnione.

Sąd ustalił co następuje:

Powódka była zatrudniona w Szkole Podstawowej w (...).08.1964 r. do 31.08.1994 r. na stanowisku nauczyciela.

(dowód: kserokopia akt osobowych powódki k. 8,80,138-145).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z 25.07.2000 r. przyznał powódce prawo do emerytury od 4.06.2000 r.

(dowód: kopia decyzji ZUS k.12).

Od ustania zatrudnienia w pozwanej szkole powódka nie pracowała w innym zakładzie pracy.

(bezsporne)

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 189 k.p.c. ma charakter przepisu materialnoprawnego. Na jego podstawie dopuszczalne są powództwa o ustalenie stosunku prawnego oraz powództwa o ustalenie prawa, i to zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne.

Warunkiem sine qua non dopuszczalności powództwa o ustalenie jest istnienie po stronie powodowej interesu prawnego w ustaleniu konkretnego stosunku prawnego lub konkretnego prawa. Interes prawny stanowi przesłankę merytoryczną powództwa o ustalenie.

Skoro interes prawny stanowi przesłankę merytoryczną powództwa o ustalenie, zatem brak interesu prawnego prowadzi do oddalenia powództwa, a nie do odrzucenia pozwu. Powód powinien w pozwie wykazać swój interes prawny w ustaleniu stosunku prawnego lub prawa.

Pełnomocnik powódki wskazała, że powódce przysługuje interes prawny w żądaniu ustalenia przez sąd istnienia prawa do pomocy socjalnej w formie prawa do korzystania ze świadczeń ZFŚS.

W ocenie sądu mając na uwadze, iż indywidualne świadczenia z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie mają roszczeniowego charakteru, po stronie uprawnionego istnieje interes prawny w ustaleniu ogólnego prawa do korzystania ze świadczeń ZFŚS.

Pracodawca określa zasady gospodarowania środkami funduszu w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Regulamin stanowi źródło prawa wewnątrzzakładowego i jego postanowienia wiążą pracodawcę.(art. 9 § 1 k.p w zw. z art. 8 ust. 2 u.z.f.ś.s., vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku III AUa 1936/15).

Treść regulaminu podzielić należy na postanowienia obowiązkowe i postanowienia fakultatywne. Obowiązkową treść regulaminu stanowią postanowienia określające zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z funduszu.

Fakultatywne postanowienia dotyczyć mogą rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do korzystania z funduszu, a także szczegółowego określenia pojęcia „członek rodziny”, chociażby w celu ustalenia granicy wieku dzieci uprawnionych do korzystania ze świadczeń funduszu.

Należy jednak pamiętać, że na podstawie przepisów ustawy osobami uprawnionymi do korzystania ze świadczeń funduszu są pracownicy, ich rodziny, emeryci i renciści - byli pracownicy

i ich rodziny. Osoby te mają prawo do korzystania ze świadczeń funduszu niezależnie od postanowień regulaminu, co oznacza że postanowieniami regulaminu nie można wyłączyć ich prawa bycia osobą uprawnioną do korzystania z funduszu art. 2 pkt 5 u.z.f.ś.s. (tak: T. B., Ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Komentarz Opublikowano: LexisNexis 2013).

Ustawa z 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych nie definiuje pojęcia " emeryt/rencista - były pracownik".

Obowiązujący w pozwanej szkole regulamin ZFŚS w § 11 ust. 1 pkt 2 stanowi, iż z mocy przepisów ustawy ze świadczeń funduszu mogą korzystać emeryci i renciści lub nauczyciele przebywający na świadczeniu kompensacyjnym - byli pracownicy placówek oświatowych oraz byli pracownicy zlikwidowanych placówek, którzy zostali objęci opieką szkoły.

Powyższy regulamin jest źródłem prawa dla emerytów byłych pracowników szkoły.

W ocenie sądu wykładnia logiczno-językowa powyższego przepisu nie prowadzi do wniosku wysnutego przez pełnomocnika pozwanej szkoły, iż uprawnienia do objęcia świadczeniami ZFŚS mają tylko byli pracownicy, którzy bezpośrednio tj. w rozumieniu związku ustania stosunku pracy z nabyciem prawa do emerytury, przed przejściem na emeryturę lub rentę pracowali w danym zakładzie pracy.

W uzasadnieniu do uchwały z 15 listopada 1991 r., sygn. akt I PZP 56/91 (OSNC 1992/4/63), Sąd Najwyższy stwierdził, iż kryteria kwalifikacji do kategorii osób uprawnionych do korzystania z funduszu ***nie wiążą się bezpośrednio i wprost z faktem przejścia na emeryturę***, a jedynie z takimi okolicznościami (warunkami), jak ***bycie emerytem i bycie pracownikiem zakładu***. Jeżeli więc dana osoba była zatrudniona w określonym zakładzie i po zaprzestaniu pracy ma status emeryta, to należałoby ocenić, iż należy do kręgu osób uprawnionych u pracodawcy. Zwrot "emeryt - były pracownik zakładu" należy łączyć tylko z tym zakładem pracy, z którym stosunek pracy ustał bezpośrednio przed powstaniem stanu kwalifikowanego jako posiadanie lub powrót przez daną osobę do statusu emeryta. Zdaniem Sądu Najwyższego, zakładem pracy sprawującym opiekę socjalną nad emerytem, jest zawsze ten zakład, w którym emeryt był ostatni raz zatrudniony i to niezależnie od tego, czy przeszedł on z niego na emeryturę, czy też było to przejście "ponowne".

Zgodnie z przepisami prawa ubezpieczeń społecznych emerytem jest osoba pobierająca świadczenie emerytalne.

W sprawie bezsporne jest, iż powódka przestała być pracownikiem pozwanej szkoły 31.08.1994 r. po trzydziestu latach zatrudnienia w pozwanej szkole. Status emeryta uzyskała od 4.06.2000 r. W sprawie bezsporne było też , iż powódka po zakończeniu stosunku pracy z pozwaną szkołą nie pracowała w innym zakładzie pracy. Zatem jej ostatnim pracodawcą była pozwana szkoła. Przerwa pomiędzy ustaniem zatrudnienia a nabyciem statusu emeryta nie powoduje, że pozwana szkoła traci przymiot ostatniego pracodawcy powódki.

Z niekwestionowanych wyjaśnień powódki wynika, iż poznana szkoła była pierwszym i ostatnim pracodawcą powódki i przepracowała ona w niej na stanowisku nauczyciela 30 lat.

Ani ustawa o świadczeniach socjalnych ani regulamin ZFŚS obowiązujący w pozwanej szkole nie stanowi, że opieką socjalną objęci są tylko byli pracownicy ostatniego zakładu pracy bezpośrednio, w rozumieniu czasowym, nabywający prawo do emerytury.

Ustania zatrudnienia powódki w pozwanej szkole i uzyskania przez nią emerytury nie przedziało żadne zatrudnienie, z którym wiązało by się uprawnienie powódki do objęcia ją świadczeniami socjalnymi przez inny zakład pracy.

Sąd podziela pogląd prezentowany w doktrynie prawa pracy, że emeryci i renciści - byli pracownicy i ich rodziny (art. 2 pkt 5 ustawy o zfśś) należą do osób uprawnionych do korzystania z funduszu u pracodawcy, ale ustawa nie określa zasad ustalania statusu emeryta lub rencisty do celów socjalnych. Brzmienie tego przepisu wskazuje jednak, że pracodawcą sprawującym opiekę socjalną nad emerytami i rencistami jest ten, u którego byli oni ostatnio zatrudnieni, czyli także bez względu np. na późniejsze przebywanie na świadczeniu przedemerytalnym. Omawiane przepisy nie

uzależniają bowiem prawa do korzystania z funduszu od rozwiązania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę (tak. S. J., (...) działalność socjalna Sł.P.. 2009/12/13-14).

Mając na względzie powyższe argumenty sąd na podstawie art. 189 k.p.c. ustalił, że powódka ma prawo do korzystania ze świadczeń przysługujących z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Szkoły Podstawowej w K. .

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. i § 9 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22.10.2015 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265), zasadzając od Szkoły Podstawowej w K. na rzecz powódki M. O. 120 zł tytułem kosztów procesu.